

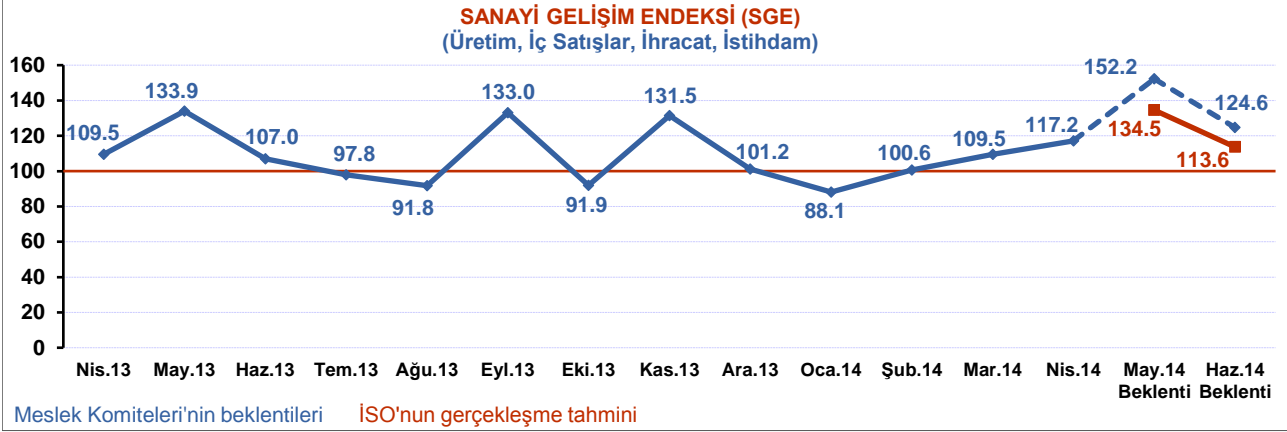

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

MESLEK KOMİTELERİ
DURUM TESPİT ANKETİ
SONUÇLARI
Mayıs 2014

Araştırma Şubesi

SANAYİ GELİŞİM ENDEKSİ

İstanbul Sanayi Odası Meslek Komiteleri Sanayi Gelişim Endeksi (SGE), ülkemiz sanayi sektörünün genel eğilimi ile örtüşen ve İstanbul Sanayi Odası tarafından ölçülen üretim, iç satış, ihracat ve istihdam yayılma endekslerinin aritmetik ortalaması ile hesaplanan ekonomik öncü gösterge niteliği taşımaktadır. Meslek Komitelerimiz tarafından gelen aylık bildirimler ile oluşturulan SGE, güncel dönem için reel ekonominin izlenmesine yardımcı olurken, geriye dönük tarihsel verilerle trend analizinin yapılmasını ve yakın geleceğe ilişkin beklentilerin ortaya konulmasını sağlamakta, böylece sanayi sektörünün genel görünümü hakkında tutarlı bir tablo çizmektedir.

Ülkemiz sanayi sektöründeki gelişmelere oldukça duyarlı olan ve bunlarla yüksek seviyede korelasyona sahip olan gelişim endeksi, sanayi sektörü iç dinamikleri hakkında analiz dönemine ilişkin öncü bilgiler sunmakta ve cari analiz dönemini takip eden iki ay için ileriye dönük beklentileri içermektedir.

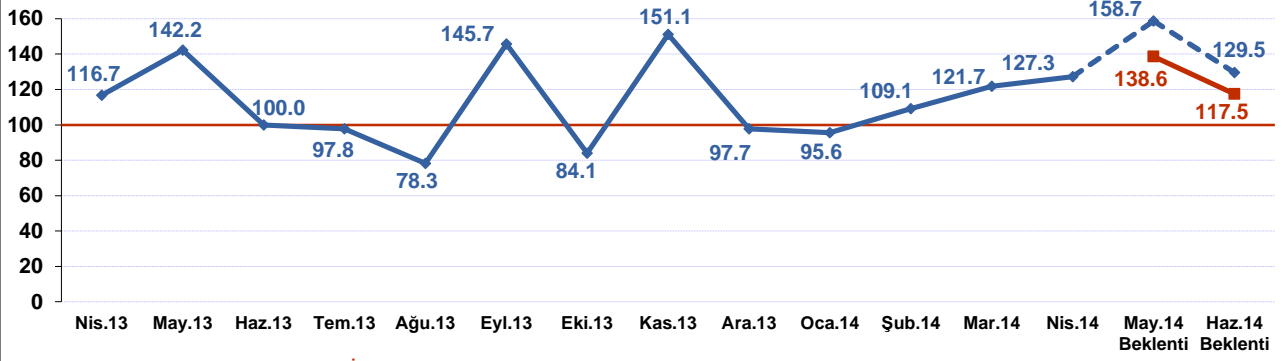
SGE, 2013'ün son aylarında mevsimsel etkilerin de katkısıyla son derece dalgalı bir eğilim sergilemiş ve yılı 101,2 ile nötr seviyenin hafif üzerinde kapatmıştır. 2014'ün hemen başında, başta Merkez Bankası tarafından alınan güçlü faiz artırımı kararı olmak üzere, iç talebi yavaşlatma amacıyla hayata geçirilen makro ihtiyati politikalar, Ocak'ta iç pazar talebindeki zayıflama beklentisine bağlı olarak SGE'nin sert bir düşüş kaydetmesine ve 88,1 ile son 17 ayın en düşük seviyesine gerilemesine yol açmıştır.

İlerleyen aylarda toparlanmaya başlayan SGE, Şubat ve Mart 2014'te sırasıyla 100,6 ve 109,5 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Endeksin bu dönemde özellikle Euro bölgesi'ndeki toparlanma ve rekabetçi TL kuruna bağlı olarak artan ihracattan olumlu etkilendiği görülmektedir. Nisan 2014 gerçekleştirmelerinde bakıldığında, ihracat ve iç satış beklentilerinde devam eden toparlanmanın üretime olumlu yansımalarının devam ettiği ve SGE'nin 117,2'ye yükseldiği görülmektedir. Bununla birlikte, Nisan'daki yükselişin ana kaynağı, Mart'taki 6,3 puanlık gerilemenin ardından Nisan'da 15,5 puan artarak 106,8'e yükselen ve 3 aylık aradan sonra 100'ün üzerinde gerçekleşen istihdam endeksi olmuştur. İhracat alt endeksi 127,9 ile yükseliş eğilimini sürdürerek belirgin bir şekilde olumlu yönde seyrederken, Mart'ta 106,8 olarak gerçekleşen iç satışlar endeksi üst üste ikinci ayında da 100 eşiğinin üzerinde gerçekleşmiştir. Bu görünüm, yılın ilk çeyreğinde sanayi üretim artışının beklentilerden güçlü gelmesiyle ve daha çok dış talep ağırlıklı olmasıyla tutarlıdır.

Meslek Komiteleri'nin SGE için sırasıyla 152,2 ve 124,6 değerleri ile olumlu bir görünüm veren Mayıs ve Haziran beklentileri ise söz konusu aylarda başta iç satışlar olmak üzere tüm alt endekslere ilişkin olumlu seyrini sürdüren beklentilerden kaynaklanmaktadır.

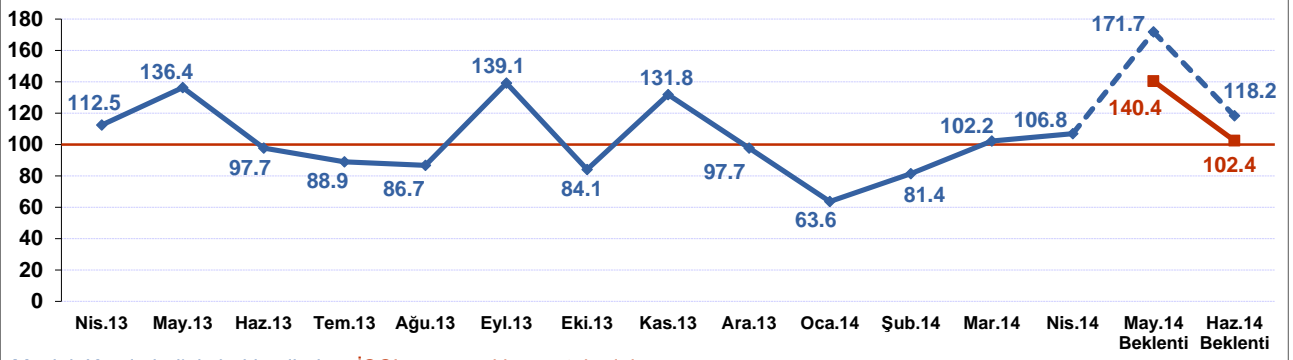
GELİŞİM ENDEKSLERİ

ÜRETİM ENDEKSİ

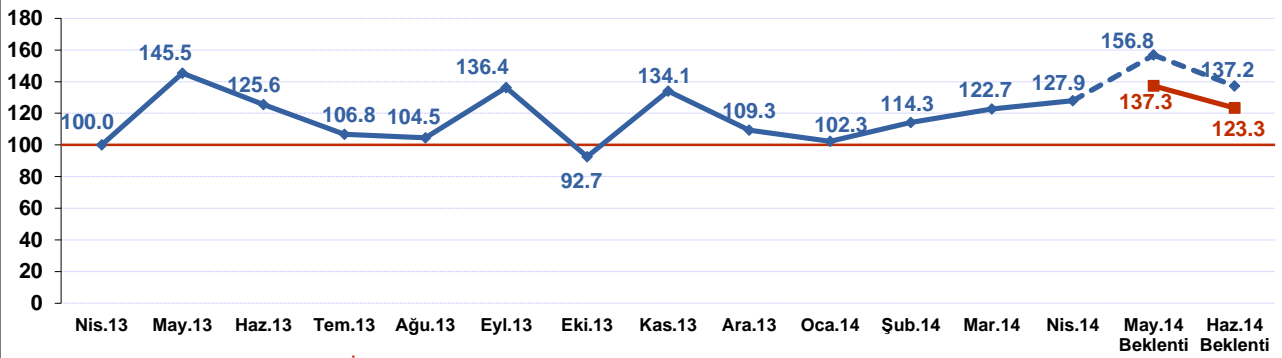
Meslek Komiteleri'nin beklentileri ISO'nun gerçekleşme tahmini

İÇ SATIŞLAR ENDEKSİ

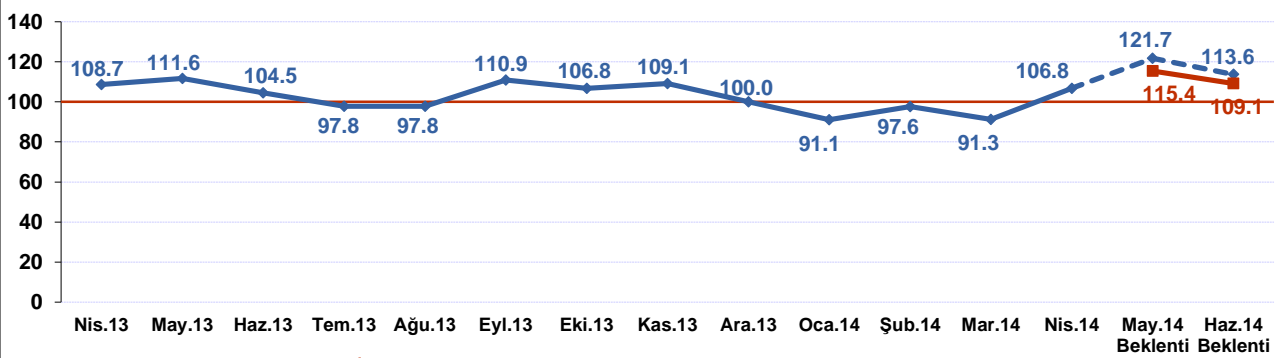
Meslek Komiteleri'nin beklentileri ISO'nun gerçekleşme tahmini

İHRACAT ENDEKSİ

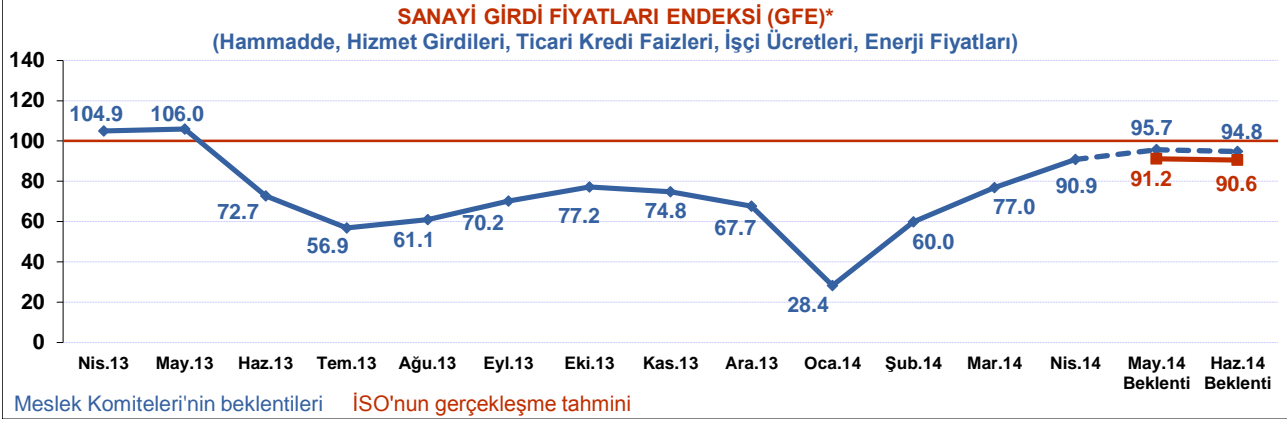
Meslek Komiteleri'nin beklentileri ISO'nun gerçekleşme tahmini

İSTİHDAM ENDEKSİ

Meslek Komiteleri'nin beklentileri ISO'nun gerçekleşme tahmini

SANAYİ GİRDİ FİYATLARI ENDEKSİ

(*) 2013 yılı Ocak ayından itibaren İSO Girdi Fiyatları Endeksi hesaplamasına Enerji Fiyatları Endeksi de dahil edilmeye başlanmış, daha önceki dönemlere ait sonuçlar revize edilmiştir.

Önemli Not: Girdi fiyat endeksi değerleri ile maliyetler arasında negatif bir ilişki bulunmaktadır. Bu nedenle girdi fiyat endeksi ve alt endekslerinin 100 kritik eşik değerinden yüksek olması girdi fiyatlarındaki düşüş eğiliminin ağırlıkta olduğunu göstermekte ve olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.

Hammadde, hizmet girdileri, ticari kredi faizleri, işçi ücretleri ve enerji fiyatları yayılma endekslerinin aritmetik ortalaması ile hesaplanan İSO Meslek Komiteleri Sanayi Girdi Fiyatları Endeksi (GFE), ülke sanayisinin girdi maliyetlerindeki gelişmeleri resmeden önemli bir ekonomik göstere niteliği taşımaktadır.

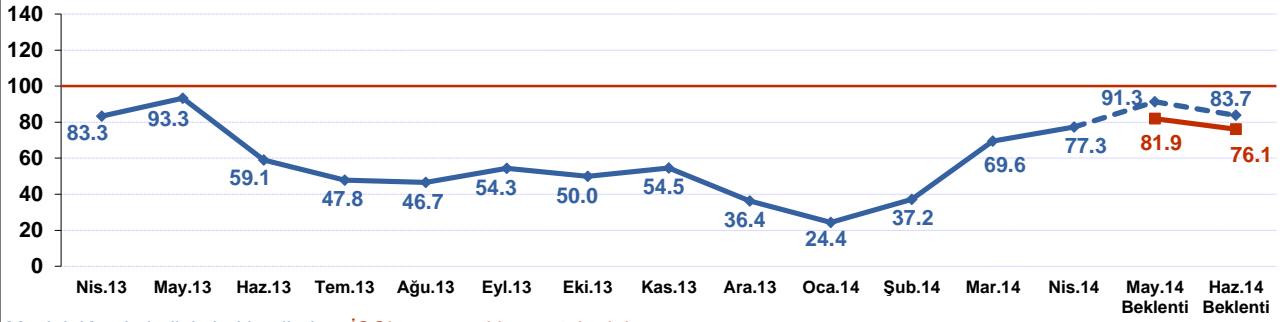
GFE altında yer alan hizmet girdileri ve işçi ücretleri endeksleri mevsimsel etkiler barındırdıklarından, özellikle Ocak ve Temmuz aylarında artan girdi maliyetlerinden dolayı GFE yıllık trendinden saparak düşük seviyelere gerilemektedir. Bu aylar dışında ise GFE genel olarak hammadde fiyatları, ticari kredi faizleri ve enerji fiyatlarındaki gelişmeler ışığında eğilim sergilemektedir.

Sanayi için temel girdi fiyatlarındaki gelişmelerin özetlendiği GFE, 2013 yılını 67,7 ile 100 endeks değerinin oldukça altında kapatmıştır. Ocak 2014 ayında ise hizmet girdileri ve işçi ücretlerindeki mevsimsel etkilerinin şiddetli bir şekilde hissedilmesi sonucunda 28,4'e kadar gerilemiştir. Şubat 2014 ayında 60'a Mart 2014'te 77'ye yükselen endeks Nisan'da 90,9'a değerine ulaşarak artış eğilimini üçüncü aya taşımıştır. Bununla birlikte işçi ücretleri dışında tüm endekslerin 100 değerinin altına kalması nedeniyle GFE de henüz olumlu seviyeye yükselmemiş durumdadır. Ocak ve Şubat aylarında sırasıyla 8,9 ve 14'lük endeks değerleri ile GFE'nin düşük olmasında en önemli rolü oynayan ticari kredi faizleri endeksi ilerleyen aylarda piyasalardaki genel faiz oranlarında görülen kısmi gerileme ve bu gerilemenin süreceği beklentisinden etkilenecek hızlı bir iyileşme göstermiştir. Diğer yandan, hammadde, enerji fiyatları ve hizmet girdi fiyatlarındaki olumlu seyrin devam etmesi de GFE'yi 100 kritik değerine yaklaştırmaktadır.

Meslek Komiteleri'nin Mayıs ve Haziran ayları için GFE beklentilerinin sırasıyla 95,7 ve 94,8 olduğu görülmektedir. Önceki aylara göre kayda değer bir toparlanmaya işaret eden bu gelişme ticari kredi maliyetlerinde olumlu yönde bir eğilimin görüleceği beklentisinden kaynaklanmaktadır. Öte yandan, önceki aylarda ılımlı bir iyileşmeye işaret eden enerji fiyatları endekslerinin Mayıs ve Haziran'da GFE'yi olumsuz yönde baskılayacağı öngörülmektedir.

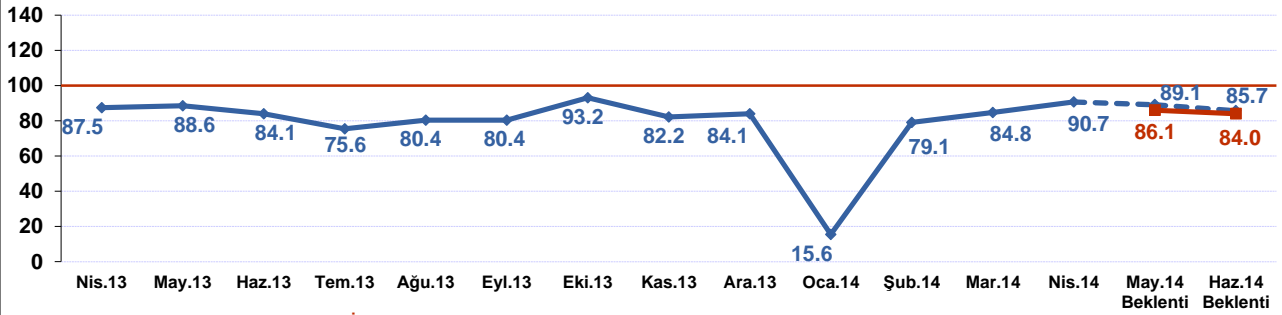
GİRDİ FİYATLARI ENDEKSLERİ

HAMMADE ENDEKSİ

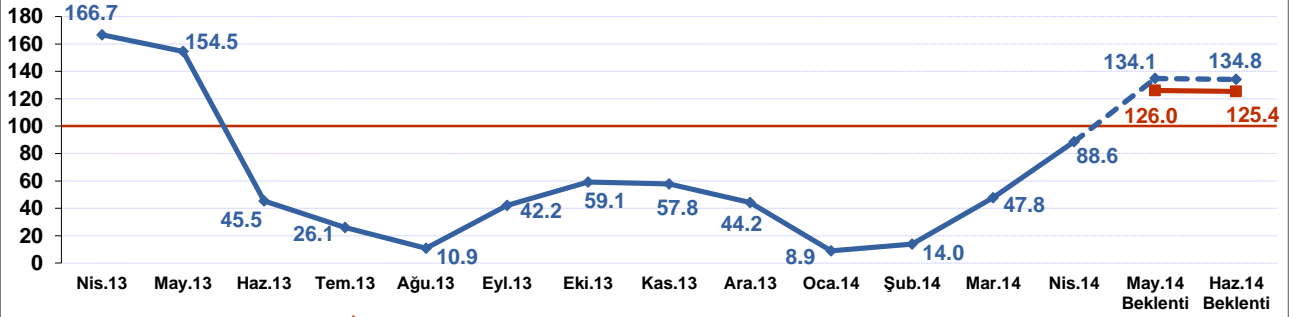
Meslek Komiteleri'nin beklentileri ISO'nun gerçekleşme tahmini

HİZMET GİRDİLERİ ENDEKSİ

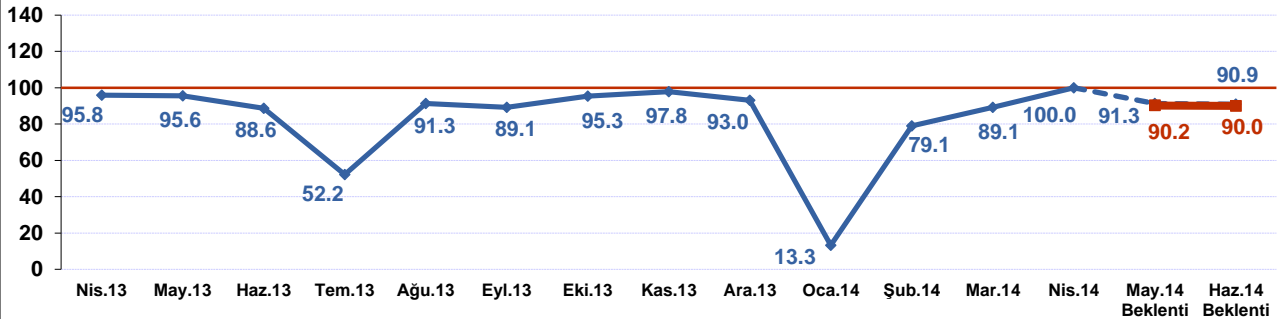
Meslek Komiteleri'nin beklentileri ISO'nun gerçekleşme tahmini

TİCARİ KREDİ FAİZLERİ ENDEKSİ

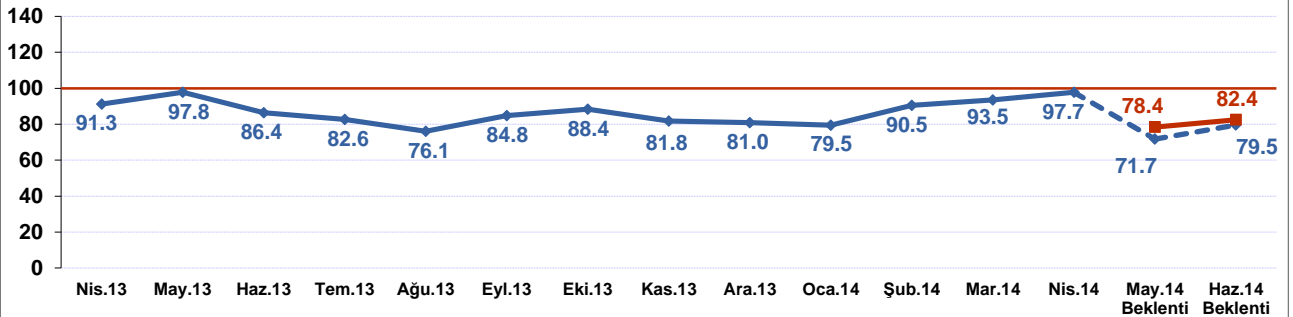
Meslek Komiteleri'nin beklentileri ISO'nun gerçekleşme tahmini

İŞÇİ ÜCRETLERİ ENDEKSİ

Meslek Komiteleri'nin beklentileri ISO'nun gerçekleşme tahmini

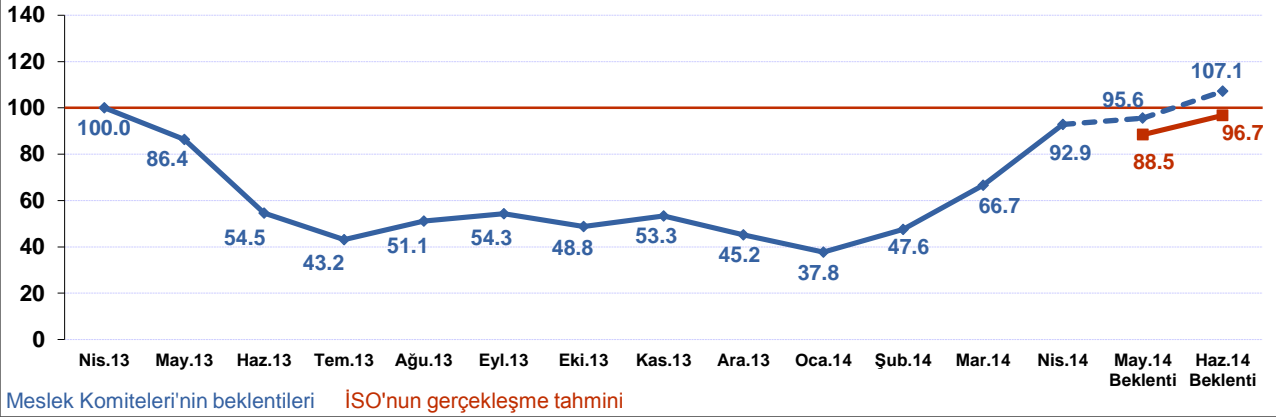
ENERJİ FİYATLARI ENDEKSİ

Meslek Komiteleri'nin beklentileri ISO'nun gerçekleşme tahmini

DİĞER ENDEKSLER

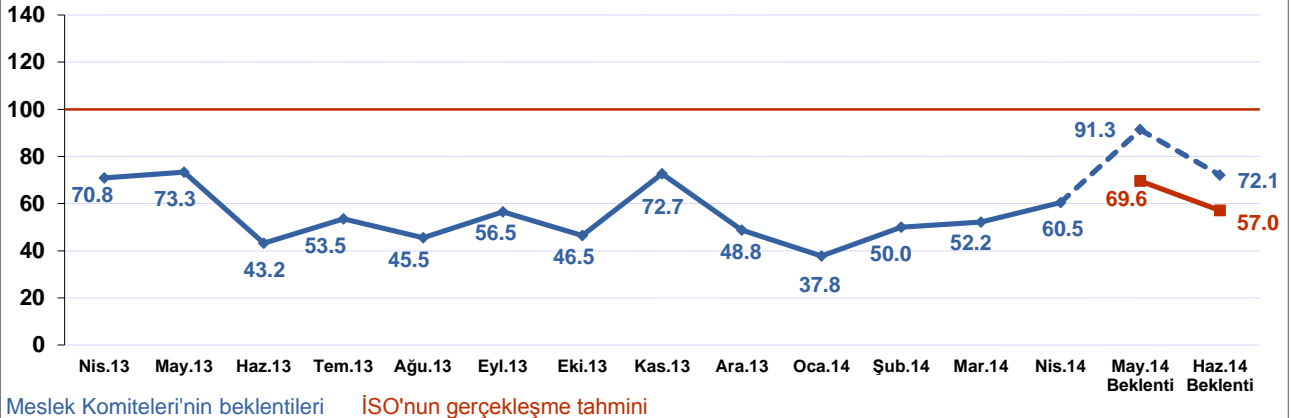
İTHAL GİRDİLER ENDEKSİ

Önemli Not: İthal girdiler ile endeks değerleri arasında negatif bir ilişki olup endeksteki artış (azalış) ithal girdilerdeki değer düşüş (yükseliş) eğilimini göstermektedir.

İthal girdilerin birim fiyatlarındaki değer değişimleri ile oluşturulan endeks, 2013 yılı Nisan ayındaki nötr seviyesinin ardından ilerleyen dönemde şiddetli bir düşüş eğilimine girmiş ve Temmuz ayında 43,2 değerine kadar düşüş göstermiştir. Döviz kurları üzerindeki yukarı yönlü baskının devam etmesi sonucu endeks 2013 yılsonuna kadar son derece olumsuz seviyelerde seyretmiş, 2014 Ocak'ta 37,8'e kadar geriledikten sonra hızlı bir iyileşme eğilimine girerek Nisan'da 92,9'a yükselmiş ve son 1 yılın zirvesine ulaşmıştır. Endeksteki bu iyileşme, ithalattaki azalmayla ve TL'nin diğer para birimleri karşısındaki değer kayıplarını kısmen geri almış olmasıyla tutarlıdır. Beklentilere bakıldığında ise Mayıs ayında 95,6 ile kısmen iyileşen ithal girdi fiyatları endeksinin Haziran'da daha belirgin bir düzelmeye 107,1'e yükseleceği ve nötr seviyenin üzerine çıkacağı görülmektedir.

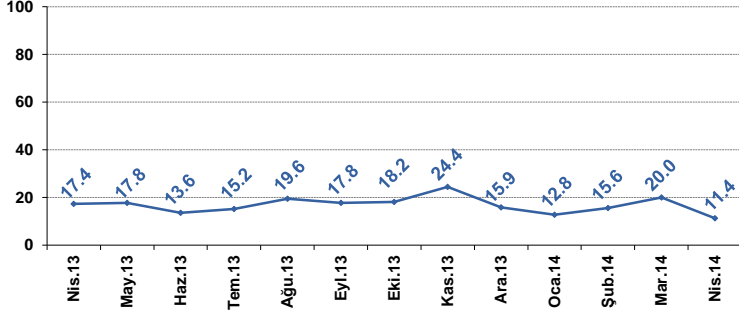
KARLILIK ENDEKSİ

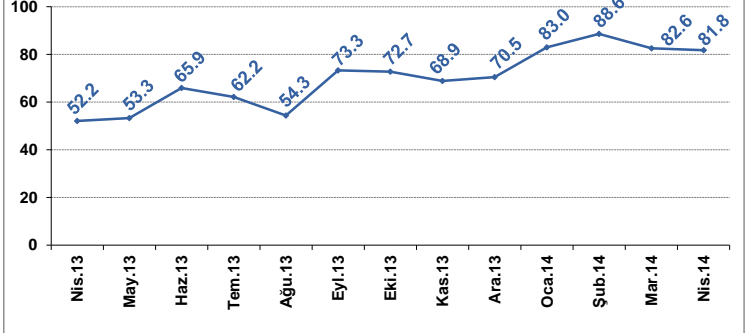
Meslek Komitelerimizin karlılıklarına yönelik hazırlanan endeks bulgularında gözlemlenen temel sonuç, endeksin devamlı olarak 100 kritik eşik değerinin altında seyretmesidir. Bu durum karlılığa yönelik anket bildirimlerinde azalışların devamlı olarak artışların üstünde kalması ile açıklanmaktadır. Son bir yıllık dönemde 72,7 gibi olumlu sayılamayacak bir seviyeye Kasım 2013 ayında tepe noktaya ulaşan endeks bu seviyelerde istikrar yakalayamamıştır. Kur ve faizlerde son aylarda yüksek oynaklığın yarattığı belirsizlik reel sektör karlılığına olumsuz yansımıştır. Bu nedenle karlılık endeksi Ocak ayında 37,8 seviyelerine kadar düşmüştür. Mart'ta 52,2, Nisan'da 60,5 seviyelerine yükselen endeksin Mayıs'ta 91,3 ile ciddi bir iyileşme kaydettikten sonra Haziran'da yeniden 72,1 seviyesine düşeceği tahmin edilmektedir. Bununla birlikte genel eğilim iç talep ve girdi maliyetlerinde süregelen olumsuzlukların kısmen hafiflemesine bağlı olarak karlılık beklentilerindeki kötümserliğin de azaldığı yönündedir.

MESLEK KOMİTELERİNİN SORUNLARI

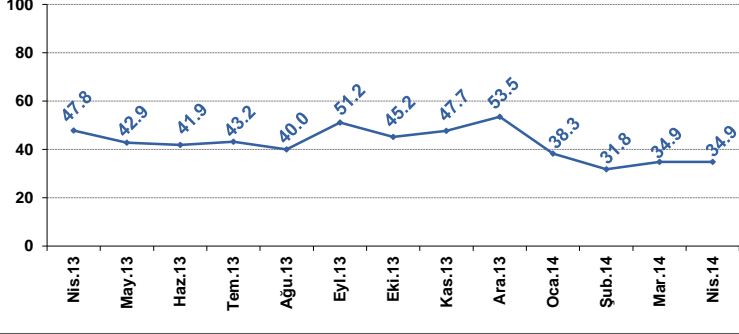
Hammadde Temininde Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı

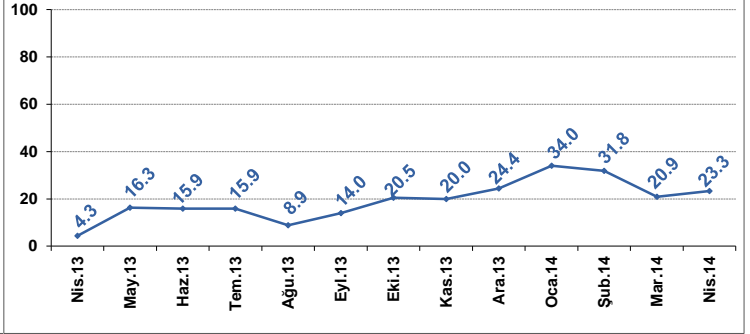
İç Pazarda Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı

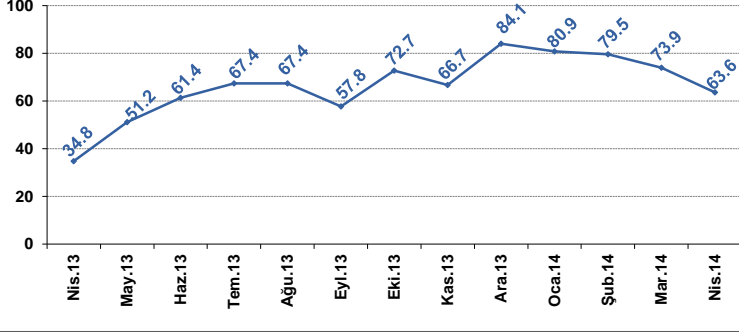
İhracatta Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı

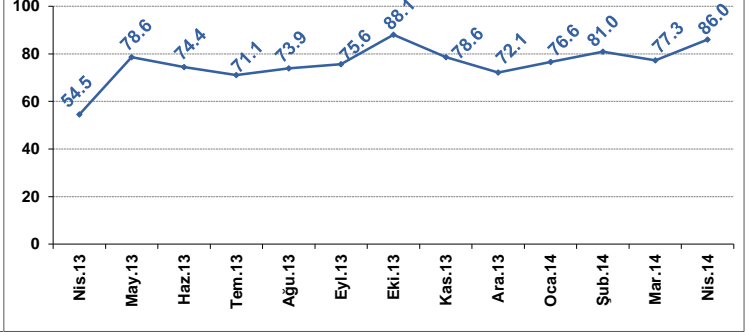
İthalatta Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı

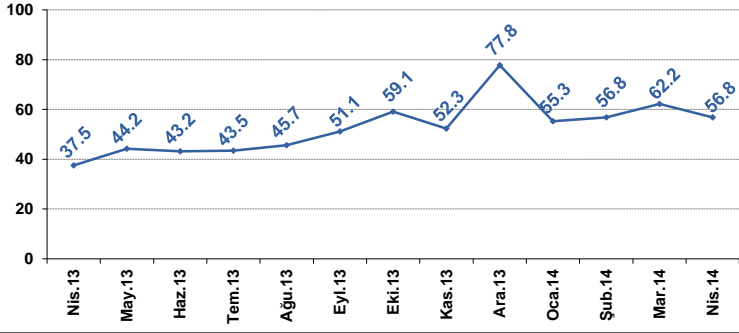
Finansman Konusunda Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı

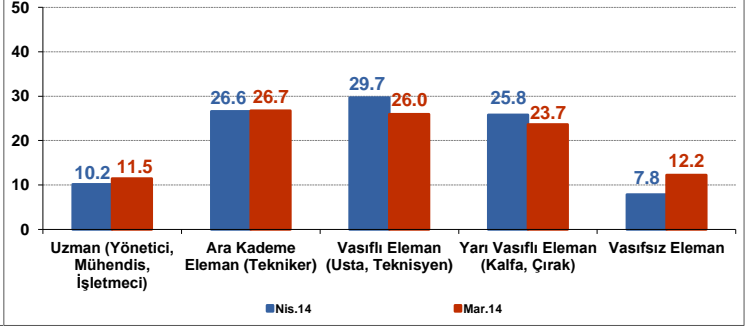
İstihdam Konusunda Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı

Yatırım Konusunda Sorun Yaşadığını Belirtenlerin Oranı

Niteliklerine Göre Bulmakta Zorlanılan Çalışan Türleri

İSO Meslek Komiteleri Ekonomik Göstergelere İlişkin Yılsonu Tahminleri (Ortalama)

	May.13	Haz.13	Tem.13	Ağu.13	Eyl.13	Eki.13	Kas.13	Ara.13	2013*	Oca.14	Şub.14	Mar.14	Nis.14	May.14
GSYİH Büyüme %	%3.9	%3.6	%3.4	%3.4	%3.7	%3.7	%3.8	%3.7	%4.0	%3.5	%3.3	%3.3	%3.4	%3.5
Yıllık ÜFE	%5.4	%5.7	%6.4	%7.1	%7.2	%6.8	%6.9	%7.1	%7.0	%8.4	%8.8	%8.7	%7.9	%8.2
Yıllık TÜFE	%6.4	%6.4	%7.0	%7.5	%7.8	%7.5	%7.3	%7.6	%7.4	%9.0	%9.2	%9.0	%8.2	%8.6
ABD Dolar Kuru	1.85 TL	1.91 TL	1.94 TL	1.97 TL	2.00 TL	1.98 TL	2.01 TL	2.05 TL	2.13 TL	2.30 TL	2.33 TL	2.35 TL	2.25 TL	2.21 TL
Euro Kuru	2.39 TL	2.48 TL	2.52 TL	2.59 TL	2.67 TL	2.65 TL	2.70 TL	2.77 TL	2.93 TL	3.13 TL	3.14 TL	3.18 TL	3.10 TL	3.04 TL

* GSYİH büyüme, ÜFE ve TÜFE oranları 2013 yıllık değişimini, kurlar ise 2013 yıl sonu TCMB efektif alış değerlerini ifade etmektedir.

**İSTANBUL
SANAYİ ODASI**

Meşrutiyet Caddesi No: 62 Tepebaşı 34430 İstanbul
Tel: 0(212) 252 29 00 Faks: 0(212) 249 50 84 www.iso.org.tr